

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäripalveluja koskeva järjestämisvastuu

Ympäristöterveyslautakunta 04.06.2025 § 25

Valmistelija

Terveysvalvonnan johtaja Andréas Smeds

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026.

Nykyisessä eläinlääkintähuoltolaissa on todettu haasteita koskien kilpailuneutraliteettisääntelyä. Taustalla on myös tarve selkeyttää julkisten eläinlääkäripalvelujen suhdetta yleishyödyllisiä palveluja (SGEI) koskeviin EU:n valtiontukisääntöihin.

Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävillä eläimillä. Lisäksi tulee järjestää kiireellinen eläinlääkäripalvelu kaikille eläimille

Lemmikkieläinten kiireettömiä palveluja koskeva kunnallinen järjestämisvastuu tulee asettaa alueellisella SGEI-toimeksiannolla. SGEI-toimeksianto on kunnallinen päätös, jolla määritellään eläinlääkäripalveluja koskeva järjestämisvastuu. Järjestämisvastuun laajuus, palveluvalikoimakokonaisuus ja järjestämistapa on huomioitava päätöksessä. Toimeksiannossa tulee olla viittaus SGEI-päätökseen.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen julkinen tuki raportoidaan komissiolle SGEI-päätöksen edellyttämällä tavalla.

Järjestämisvastuun määrittäminen on tehtävä palvelutarpeen arvioinnin ja alueellisen markkinatilanteen selvittämisen perusteella. Myös oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet, esim. päivystyksen järjestäminen, toteutuneet potilaskäynnit ym. huomioidaan.

Kunta voi lisäksi rajutetusti tuottaa järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita, mutta hinnoittelu on silloin oltava markkinaperusteinen.

Kunnan tulee pitää erillistä kirjanpitoa toiminnasta, jota se harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla, jos kunnan kaiken tällaisen toiminnan vuotuinen liikevaihto on vähintään 40 000 euroa.

Oheisaineisto Palvelutarpeen arviointi ja alueellisen markkinatilanteen selvittäminen

Ympäristöterveyslautakunta päättää Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon eläinlääkäripalveluja koskevasta järjestämisvastuusta syyskuussa pidettävässä kokouksessa. Aikataulu on 30.9.2025 saakka.

Terveysvalvonnan johtaja

Ympäristöterveyslautakunta päättää merkitä järjestämisvastuusta koskevan päätöksen esityöt tiedoksi.

Päätös Ympäristöterveyslautakunta päätti merkitä järjestämisvastuusta koskevan päätöksen esityöt tiedoksi.

Ympäristöterveyslautakunta 18.09.2025
208/11.02.07/2025

Valmistelija Terveysvalvonnan johtaja Andréas Smeds

Lainuudistuksen yhtenä keskeisimmistä tavoitteista on turvata yhteiskunnan kannalta välttämättömien eläinlääkäripalvelujen saatavuus tavalla, joka poistaa julkisen ja yksityisen sektorin väliseen kilpailuneutraliteettiin liittyvät nykyiset ongelmat. Uusi laki rajaa kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun selvemmin.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan tulee yhtiöittää muut kuin lakisääteiset palvelunsa, joita se tarjoaa kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei joku lain mukaisista yhtiöittämisvelvollisuutta koskevista poikkeuksista sovellu. Yhtiöittäminen on todettu eläinlääkintähuollon kokonaisuuden kannalta ongelmalliseksi ja vaarantasi palvelujärjestelmän toimivuutta. Yhtiöittämisvelvollisuutta lakisääteisen järjestämisvastuun ulkopuolelle jäävien eläinlääkäripalvelujen osalta ei pidetty välttämättömänä Euroopan komission kanssa käydyissä keskusteluissa.

Komissiolta saadun ohjeistuksen mukaan seura- ja harraste-eläinten kiireettämiä palveluja koskeva kunnallinen järjestämisvastuu tulee asettaa alueellisella SGEI-toimeksiannolla. Tukijärjestelmä voidaan tällöin toteuttaa SGEI-päätöksen, komission päätös 2012/21/EU, puitteissa, mikäli tuen kynnyksäraja on alle 15 miljoonaa euroa.

Lain mukaan kuntien velvollisuutena on turvata eläinlääkäripalvelujen saatavuus siten, että eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömiä peruspalveluja on saatavilla asiakkaiden kannalta kohtuullisella etäisyydellä ja kohtuuhintaisesti.

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 § 2 momentin mukaan järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarviketai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille eläimille (minimijärjestämisvastuu). Muiden 8 §:n palveluiden osalta järjestäjän tulee itse määritellä niiden kuulumisen järjestämisvastuuseen alueellisten tarpeiden perusteella. Omalla toimialueella Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto toimii järjestäjänä.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon alueellinen markkinatilanne ja arvio siitä, missä määrin yksityistä tarjontaa on riittävästi vastaamaan alueen asukkaiden tarpeisiin saada lain tavoitesäännöksessä mainitut yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut.

Kunnan järjestämisvastuun määrittämisessä on arvioitava millä palvelurakenteella ja kustannustasolla palveluja kuntalaisille tuotetaan ja osallistuvatko yksityiset palveluntuottajat joiltakin osin julkisten palvelujen tuottamiseen sopimuksen perusteella. Lisäksi on otettava huomioon, millaista palvelukokonaisuutta oman tuotannon ylläpitäminen ja säädettyjen tehtävien hoituminen alueella edellyttää.

Järjestäjä voi päättää tarjota järjestämisvastuun ylittäviä täydentäviä eläinlääkäripalveluita eläinlääkintähuoltolain 17 §:n mukaisesti. Täydentävät eläinlääkäripalvelut tulee sisältönsä ja mitoituksen osalta olla oikeasuhtaisia ja markkinaperusteisesti hinnoiteltuja. Ne eivät saa olla erikoispalveluita. Liitteessä B on esitetty täydentävinä palveluina rajoitetusti tiettyjä leikkauksia ja perustasoa parempia diagnostisia tutkimuksia, joita on tarpeen tarjota mm. hoidontarpeen arvioinnissa.

Liite A § 33	Palvelutarpeen arviointi
Liite B § 33	Järjestämisvastuu ja palveluvalikoima
Oheisaineisto	Yksityisten eläinlääkintäpalveluiden kartoitus

Järjestejän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperuiset maksut ja 15 § mukaiset maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista päättää ympäristöterveyslautakunta yhdessä ympäristöterveydenhuollon muiden maksujen kanssa erillisellä päätöksellä.

Päätös toimii SGEI-toimeksiantona SGEI-päätöksen (2012/21/EU) 4 artiklan mukaan.

Terveysvalvonnan johtaja

Ympäristöterveyslautakunta päättää

1. yhteistoiminta-alueen eläinlääkäripalveluista liitteen A mukaisesti.
2. järjestämisvastuusta ja täydentävistä palveluista liitteen B mukaisesti.

Päätös